

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การวิเคราะห์บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍທີ່ໃຊ້ໃນอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

ผู้เขียน นางสาวพิมพ์ภา ภักดี

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์สมร	เจนจิระ	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์เรณู	วิชาศิลป์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍທີ່ໃຊ້ໃນอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมบทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍ เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของบทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍในอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

การรวบรวมข้อมูลของบทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍ ผู้ศึกษาได้บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์หมอสู่งวຸ່ຍ อายุ 40 ปีขึ้นไปจำนวน 33 คน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน โดยศึกษาบทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍที่เป็นข้อมูลแบบมุงปาลฐะ และข้อมูลแบบลายลักษณ์อักษร จำนวน 54 สำนวนโดยจำแนกตามชาติพันธุ์ต่างๆ ดังนี้ บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍของชาติพันธุ์ไทลื้อ จำนวน 15 สำนวน บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍของชาติพันธุ์ม้ง จำนวน 6 สำนวน บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍชาติพันธุ์ไทยวนจำนวน 20 สำนวน บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍชาติพันธุ์ขมุ จำนวน 7 สำนวน บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍชาติพันธุ์ถิ่น จำนวน 6 สำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์โครงสร้างและแบบวิเคราะห์บทบาทหน้าที่บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍของอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน จำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍคน บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍสิ่งของ บทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍสัตว์และบทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍพืช

โครงสร้างบทสູ່ขຸ່ວຸ່ຍตามเนื้อหาที่ปรากฏในเนื้อหา แบ่งเป็นองค์ประกอบหลักได้ 3 บท ได้แก่ บทนำ บทดำเนินเรื่อง และบทจบ จำแนกเป็นบทย่อย ได้ 11 บท ได้แก่ บทไหว้ครู บทบูชาพระรัตนตรัย บทขมุมนุมเทวดา บทขึ้นต้น บทบรรยายเรื่องราวบายศรี บทเชิญขวัญ บทป้อนขวัญ บทปิดเคราะห์ บทผูกขวัญ บทคำสอน และบทให้พร

จากการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของบทสູ່ขวัญของอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ที่มีต่อชุมชน สามารถสรุปได้เป็น จำแนกได้เป็น 3 ประการ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการด้านจิตใจ สร้างขวัญและกำลังใจ และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้รับการสູ່ขวัญ
2. บทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดค่านิยมทางสังคม ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู รู้คุณ การทำหน้าที่ของสามีภรรยา การทำหน้าที่ของสามเณร การยอมรับนับถือคนที่มัทัพย์สมบัติเกียรติยศชื่อเสียง
3. บทบาทหน้าที่ในการแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคม ได้แก่ วิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพทำนา วิถีชีวิตเกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน วิถีชีวิตในการเลี้ยงลูก วิถีชีวิตเกี่ยวกับความเชื่อที่ว่าลูกผู้ชายต้องบวชเพื่อทดแทนบุญคุณของพ่อแม่ วิถีชีวิตในการบริโภค วิถีชีวิตเกี่ยวกับความเชื่อในฤกษ์ วิถีชีวิตในการเลี้ยงช้าง วิถีชีวิตในการแต่งกาย วิถีชีวิตการอาบน้ำให้กับบุตร และการใช้เพลงกล่อมเด็ก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title	Analysis of <i>Botsukhwan</i> Used in Thung Chang District, Nan Province		
Author	Miss Pimpa Pukdee		
Degree	Master of Education (Teaching Thai)		
Independent Study Advisory Committee	Assoc. Prof. Samorn	Jenjija	Chairperson
	Assoc. Prof. Raynu	Wichasin	Member

ABSTRACT

The purposes of this study are twofold : (1) to collect the Folk Formulation Scripts of Courageous Gift (*Botsukhwan*) used in Thung Chang District, Nan Province and (2) to analyze its structure, content and role.

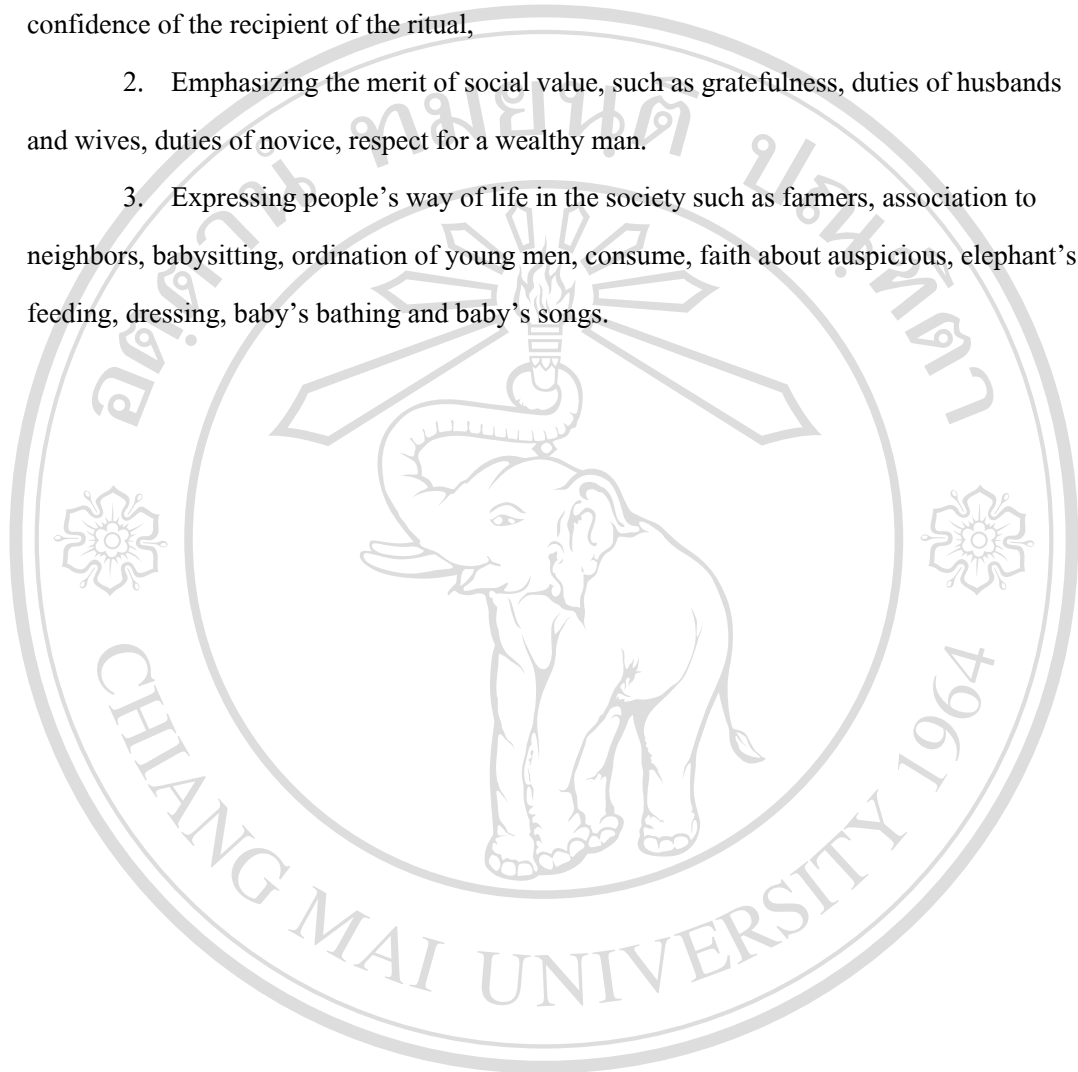
The data for the study were obtained from informants of thirty-three masters of ceremony who have lived in Thung Chang District and spontaneously recited verbal rituals, which are transmitted orally across generations. The subjects were fifty-four *Botsukhwan* which consist of fifteen scripts of Thai Lue Race, six scripts of Hmong Race, twenty scripts of Thai Yuan Race, seven scripts of Kmu Race and six scripts of Thin Race.

The research tools consisted of questionnaire, structure analyze form and *Botsukhwan* analyze form. The finding was found that there are four groups of *Botsukhwan*. The first is *Botsukhwan* to human beings; the second is *Botsukhwan* to animals; the third is *Botsukhwan* to material; and the fourth is *Botsukhwan* to plants.

It is found that the main component of *Botsukhwan* is divided into separate 3 sections : the introduction part, the conduction part and the ending part. Each part is consisted of the teacher respect, Buddha respect, God invitation, leading, description of offerings, calling of the kwan, acts of offerings, warding off misfortune, the teaching part and the blessing of life.

In addition, it is found that these ceremonies serve various social functions as follows:

1. Fulfilling the spiritual needs, encouragement and improving the morale and confidence of the recipient of the ritual,
2. Emphasizing the merit of social value, such as gratefulness, duties of husbands and wives, duties of novice, respect for a wealthy man.
3. Expressing people's way of life in the society such as farmers, association to neighbors, babysitting, ordination of young men, consume, faith about auspicious, elephant's feeding, dressing, baby's bathing and baby's songs.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved